

de Gandesa

mèl·liu causa estralls a les vinyes i el Sindicat Cooperatiu es dirigix a Eduardo Dato, president del govern, per a demanar condonació d'impostos pel mèl·liu i les grans pluges que han afectat els conreus. Tanmateix, mitjançant el diputat a Corts, Joan Caballé, gestiona un crèdit pel Sindicat Agrícola que servirà per a pagar els primers raïms entrats pels associats al celler de Navarro, llogat pel Sindicat, situat a la plaça de la Verdura, entre Casa Perelló i casa Borretes.

Com a resultat dels estatuts provisionals redactats pels fundadors, els primers socis agrupats, molts d'ells pagesos pobres, amb l'ajuda de la Mancomunitat, del Centre d'Experimentació Vitícola fundat pel Baró de Purroy, dirigida per l'Escola Enològica de Reus, a instàncies del rector, Mn. Mauri, es compra l'hort del Sr. Antoni Fontanet, germà de la meua àvia, per a construir l'actual celler cooperatiu. Era l'any 1916, quan ben al contrari de l'anterior, les vinyes van produir una gran quantitat de raïms sans i de bona qualitat que no podien cabre als cellers existents a la població. Això augmenta les ànsies per a disposar d'un celler ampli i propietat dels socis. S'encarrega a l'arquitecte Cèsar Martinell l'obra i es sol·liciten els

crèdits corresponents per a la construcció. Les obres van començar el 1918, sobretot aportant jornals gratuïts tots els socis que s'hi havien apuntat. Tots els pagesos pobres dirigits principalment pel Sr. Josep Maria Serres (a. Redó) es van posar a treballar amb gran intensitat per a poder entrar els primers raïms la campanya del 1919, sobretot les feines essencials de desmunts, fonaments i transport de graves, sordes i tovots. Les coses van canviar l'any següent quan pujaven els murs laterals per a tancar els trulls que ja estaven plens de vi, per haver adjudicat les obres a empresaris, ja que al mes de maig del 1920 s'acomiaten tres obrers, i la resta dels treballadors per solidaritat fan vaga, segons la nota de premsa publicada, "...los trabajadores por solidaridad con los despedidos se han declarado en huelga a no acceder los patronos a sus demandas...". Este any es va començar a construir el molí d'oli que tingué gran importància fins a darreries del segle passat.

Per aquells anys, Gandesa, després de moltes decadències, sobretot provocades per les diferents guerres i concretament per la carlista, quan el general Cabrera, (1837-1838) va assetjar-la durant més d'un any i acabà destruint-la, va viure un ressorgiment important. Al Centre Catòlic, es va formar la Secció Dramàtica, la Caixa de Crèdit, l'Orfeó Gandèsà, l'Escola de Música, l'Escola de Català, l'Escola d'Adults, la Secció del Bon Mot, publicació de llibres, la biblioteca, conferències d'història pel Dr. Manyà, la creació del Sindicat Agrícola, i anys després, el 1921, van crear la revista *El Llamp*, dirigida per Manel Bardí que tanta repercussió cultural va tenir a les comarques de la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre.

El 100 aniversari del començament de la construcció de l'edifici serà una gran commemoració per a Gandesa, i per als cellers vitícoles de la Terra Alta, organitzat per la junta directiva i el seu president, Pere Bové. Servirà per a eixamplar encara més el nom dels seus immillorables vins, avui coneguts a les millors taules del món, sobretot de les varietats de garnatxes, que Gandesa, enguany, ha estat la capital mundial. ■